

HØJESTERETS DOM

afsagt tirsdag den 26. november 2019

Sag BS-9568/2019-HJR
(1. afdeling)

A
(advokat Karsten Høj, beskikket)

mod

Forsikrings-Aktieselskabet Alka
(advokat Nicolai Mailund Clan)

I tidligere instanser er afsagt dom af Retten i Glostrup den 16. oktober 2017 og af Østre Landsrets 2. afdeling den 6. september 2018.

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Jon Stokholm, Jens Peter Christensen, Kurt Rasmussen, Jens Kruse Mikkelsen og Anne Louise Bormann.

Påstande

Parterne har gentaget deres påstande.

Supplerende sagsfremstilling

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring har den 25. oktober 2019 besvaret en række spørgsmål fra parterne således:

"Spørgsmål 1:

Har Arbejdsmarkedets Erhvervssikring lagt samme faktiske oplysninger til grund for de tre udtalelser både hvad angår skadens helbredsmæssige følger og arbejds- og indtægtsmæssige forhold forud for og efter ulykken?

Ja, fraset brev af 23. maj 2014 fra advokat Nicolai Mailund Clan, udfyldt spørgeskema fra A dateret 8. august 2014, brev af 18. august 2014 fra

advokat Heidi Bloch, lønsedler for maj, juni og juli 2014, brev af 27. august 2014 fra advokat Nicolai Mailund Clan, brev af 5. november 2014 fra advokat Heidi Bloch, mail af 4. december 2014 fra advokatfuldmægtig Karina K. Aggerholm, mail af 5. december 2014 fra advokat Heidi Bloch, mail af 8. december 2014 fra advokatfuldmægtig Karina K. Aggerholm samt skatteoplysninger for 2012, 2013 og 2014.

Spørgsmål 2:

Er årsagen til, at det i den tredje udtalelse af 2. september 2015 er vurderet, at erhvervsevnetabet er mindre end 15%, at der – modsat ved afgivelse af den første og anden udtalelse – er forudsat, at erhvervsevnetab i medfør af erstatningsansvarsloven er betinget af, at indtægten efter skaden er lavere end forud for skaden?

Udtalelsen af 2. september 2015 er begrundet i, at der ikke havde været en indkomstnedgang i årene efter skaden. Vurderingen er imidlertid ikke et udtryk for Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings fastlagte praksis.

På baggrund af dommene U2010 2835H og U2010 2843H omhandlende arbejdsskadesikringsloven, og hvor skadelidte havde en fuld arbejdssevne før skaden samt midlertidigt var på deltid på skadestidspunktet, indhentede vi et responsum fra Kammeradvokaten.

Kammeradvokaten afgav responsum den 26. august 2010, og vi tolkede Kammeradvokatens svar således, at det afgørende var, hvorvidt skadelidte havde en fuld erhvervsevne før skaden, og ikke hvorvidt skadelidte midlertidigt eller varigt arbejdede på deltid uden særlig grund.

Vi har herefter afstukket praksis således, at såfremt erhvervsevnen ikke var forringet på skadestidspunktet, er det uden betydning, hvorfor skadelidte arbejdede på nedsat tid. Der kræves dermed ikke et økonomisk tab, idet det er evnen til at tjene penge, der erstattes, også selv om denne evne ikke aktuelt blev udnyttet.

Dette er baggrunden for, at vi i vores udtalelse af 11. oktober 2013 og genvurdering af 4. november 2013 fastsatte det varige erhvervsevnetab til 15 procent.

Det skal bemærkes, at vi ikke fastsætter en årsløn i sager, hvor der afgives en vejledende udtalelse efter erstatningsansvarsloven, men alene fastsætter tabet af erhvervsevne.

Spørgsmål 3:

Var det på tidspunktet for afgivelsen af den tredje udtalelse den 2. september 2015 uændret i forhold til ved afgivelsen af de to første udtalelser Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings vurdering, at A som følge skaden 13. juli 2011 ikke var i stand til at arbejde svarende til fuld tid?

Det ses ikke at være indgået i vurderingen i hvilket omfang A, som følge af generne efter aktuelle skade, ikke var i stand til at arbejde fuld tid, men som blev tillagt afgørende betydning i udtalelse af 1. oktober 2013 og genvurdering af 4. november 2013.

Spørgsmål A:

Er det uændret Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings vurdering, at A før skaden udnyttede sin fulde erhvervsevne ved arbejde i nattevagt med 48 timers arbejde over 14 dage?

Det er vores vurdering, at A før skaden havde en fuld erhvervsevne og var deltidsansat.

Spørgsmål B:

Såfremt Arbejdsmarkedets Erhvervssikring ved besvarelsen af spørgsmål 3 finder, at A efter Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings vurdering ikke var i stand til at arbejde svarende til fuld tid, anmodes Arbejdsmarkedet Erhvervssikring oplyse, hvorpå denne formodning støttes? Der henvises i den forbindelse til, at A på intet tidspunkt har gennemgået arbejdsprøvnings eller erhvervsmæssig afklaring i øvrigt, idet hun efter uheldet genoptog sit arbejde til samme løn og med samme antal timer.

Vi har lagt vægt på, at A i forbindelse med genoptagelse af arbejdet efter skaden fik smerter i ryggen samt højre lår, og at hun på sin arbejdsplads blev ompliceret til en mere skånsom funktion, hvor der var mulighed for bedre arbejdsstillinger, kortere afstande og lavere arbejdstempo. Der er beskrevet skånehensyn i forhold til meget gående arbejde, opgaver med foroverbøjning i ryggen samt tunge løft og træk.

Endvidere har vi lagt vægt på, at det er vores lægefaglige vurdering, at der som følge af skaden er varige gener i form af smerter, nedsat styrke og let nedsat bevægelighed i lænderyggen, reduceret balance, sovende fornemmelser i højre ben og hånd samt strammende fornemmelse omkring højre fod.

Det er derfor også vores vurdering, at skadens følger er af et sådant omfang, at de kan begrunde skånehensyn i ethvert erhverv, herunder behov for reduceret arbejdstid.

Spørgsmål C:

Er det uændret Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings vurdering, at As erhvervsevnetab er mindre end 15 procent, således som Arbejdsmarkedets Erhvervssikring vurderede i den seneste vejledende udtalelse af 2. september 2015?

Nej. Der henvises til besvarelse af spørgsmål 2."

Anbringender

A har anført navnlig, at forarbejderne til både arbejdsskadesikringsloven og erstatningsansvarsloven og ordlyden af erhvervsevnetabsbestemmelserne i begge love taler for, at der skal ydes erstatning for erhvervsevnetab, når en skade er årsag til, at en skadelidt ikke længere har evnen til at opnå erhvervsmæssige indtægter svarende til den evne, som den skadelidte havde inden skaden og dermed formodningsvis ville have haft uden skaden.

Det, der er erstatningsmæssigt værnet, er en skadelidts evne til at opnå indtægt ved erhvervsmæssigt arbejde. Det er ikke en forudsætning for et erstatningsberettigende erhvervsevnetab, at den faktiske indtægt efter skaden er mindre end forud for skaden. Hvis en skadelidt inden skaden havde fuld erhvervsevne, har den skadelidte krav på erstatning for erhvervsevnetab, hvis den skadelidte som følge af skaden ikke længere har fuld erhvervsevne.

Betydningen af, at en skadelidt af den ene eller anden årsag ikke udnyttede sin fulde erhvervsevne inden skaden, er forskellig ved fastsættelsen af erhvervsevnetabsprocenten og årslønnen. Erhvervsevnetabsprocenten skal fastsættes i forhold til den fulde erhvervsevne. Dette er for arbejdsskadesikringslovens område fastslået ved Højesterets dom gengivet i UfR 2010.2835. Der er intet væsentligt, der taler for, at der skal foretages en anderledes bedømmelse efter erstatningsansvarsloven. Ved fastsættelsen af årslønnen er det efter praksis afgørende, om skadelidtes lavere indtægt sammenlignet med en fuldtidsstilling var af midlertidig eller permanent karakter.

A havde inden færdselsuheldet den 13. juli 2011 fuld erhvervsevne, men arbejdede på deltid svarende til 85 % af, hvad der er fuldtidsarbejde inden for hendes fag som sygeplejerske med nattevagter. Efter uheldet havde hun ikke længere evnen til at arbejde på fuld tid og opnå indtægt for fuldtidsarbejde, hvilket hun var i stand til og havde gjort i en årrække forud for uheldet. Arbejdsmarkedets Erhvervssikring har korrekt i sin seneste udtalelse vurderet, at følgerne af uheldet har medført skånehensyn for rygbelastende funktioner, så hun ikke længere kan arbejde på fuld tid. Denne vurdering støttes af speciallægeerklæringen fra Michael Grønbech-Jensen, oplysningerne fra ... Hospital og hendes egen forklaring.

Det gøres ikke gældende, at arbejdet på deltid havde midlertidig karakter. Påstandsbeløbet er derfor beregnet på baggrund af en årsløn svarende til den faktiske indtægt som deltidsansat. Der er enighed om den beløbsmæssige opgørelse.

Forsikrings-Aktieselskabet Alka har anført navnlig, at erhvervsevnetabsbegrebet efter arbejdsskadesikringsloven og erstatningsansvarsloven er det samme med undtagelse af formodningsreglen i arbejdsskadesikringslovens § 12, stk. 2.

En skadelidt er berettiget til erstatning for tab af erhvervsevne, hvis skaden har medført, at evnen til at skaffe indtægt ved arbejde er varigt nedsat. Erhvervsevnetabet udgør forskellen mellem den indtægt, en skadelidt kunne have oppebåret uden skaden, og den indtægt skadelidte kan oppebære med skaden. Der er som udgangspunkt tale om en økonomisk vurdering, hvor der skal tages hensyn til mulighederne for at skaffe sig indtægt ved sådant arbejde, som med rimelighed kan forlanges af den skadelidte efter dennes evner, uddannelse, alder og muligheder for omskoling, genoptræning eller lignende, jf. erstatningsansvarslovens § 5, stk. 2. Tabet udgør forskellen mellem den indtægt ved arbejde, som skadelidte ville kunne have skaffet sig, hvis skaden ikke var sket, og den indtægt, som skadelidte efter skaden er eller bør være i stand til at skaffe sig ved udnyttelse af den resterende erhvervsevne.

Retten til erstatning opstår først, når det er muligt at skønne over erhvervsevnetabsprocenten. Der ydes ikke erstatning i forventning om, at den skadelidte på et tidspunkt vil realisere et varigt erstatningsberettiget tab, jf. Højesterets dom gengivet i UfR 2014.3729.

Det påhviler A at føre bevis for, at hun har lidt et erhvervsevnetab som følge af uheldet den 13. juli 2011. Det er ikke bevist, at hendes indtægt eller indtjeningsevne er reduceret med 15 % eller mere. Det påståede erhvervsevnetab er foreløbig af hypotetisk karakter og kan ikke kræves erstattet med hjemmel i erstatningsansvarslovens § 5. Hun arbejder efter uheldet det samme antal timer og modtager mere eller mindre den samme løn. Det forhold alene, at hendes arbejdsopgaver er anderledes, medfører ikke, at hun har lidt et erhvervsevnetab.

Det er ikke godtgjort, at As nuværende arbejdstid er retvisende for hendes erhvervsevne med følgerne efter uheldet. Hun er ikke afklaret i forhold til det brede arbejdsmarked i hverken kommunalt eller privat regi. Det er ikke godtgjort eller sandsynliggjort, at den nuværende arbejdstid er i overensstemmelse med erhvervsevnen efter uheldet. Der er ikke forsøgt omplacering til en anden afdeling, en anden stilling eller blot at øge arbejdstiden i den nuværende stilling. Det kan derfor ikke udelukkes, at hun ville være stand til at forøge såvel arbejdstid som indtægt i en anden stilling.

Det forhold, at hun som følge af uheldet muligvis er blevet frataget muligheden for at forøge sin arbejdstid, kan ikke føre til, at der skal betales erstatning for tab af erhvervsevne.

A har i medfør af erstatningsansvarslovens § 11 mulighed for at begære sagen genoptaget, hvis de faktiske omstændigheder ændrer sig væsentligt. Hvis hun på et senere tidspunkt dokumenterer og realiserer et erhvervsevnetab, f.eks. ved ikke at være i stand til at fastholde sin nuværende beskæftigelse eller ved at overgå til anden beskæftigelse med et lavere indtægtsniveau, kan hun således begære sagen genoptaget.

Højesterets begrundelse og resultat

A kom den 13. juli 2011 ud for en trafikulykke. Både før og efter ulykken arbejdede hun som sygeplejerske på deltid med samme arbejdstid og i det væsentlige samme indtægt. Denne sag angår, om de gener, hun har som følge af ulykken, har medført, at hun ikke længere er i stand til at arbejde på fuld tid, og om hun i givet fald er berettiget til erstatning for tab af erhvervsevne, jf. erstatningsansvarslovens § 5.

Det er ubestridt, at As erhvervsevne ikke var forringet på ulykkestidspunktet.

Højesteret lægger til grund, at A ved ulykken blev påført gener i form af bl.a. rygsmærter, nedsat balance og sovende fornemmelse i det ene ben og den ene hånd, og at disse gener har medført, at hun ikke længere er i stand til at arbejde på fuld tid (som er 7 nattevagter på 14 dage svarende til 28 timer i gennemsnit om ugen), men kun på deltid (6 nattevagter på 14 dage svarende til 24 timer i gennemsnit om ugen). Højesteret har herved lagt vægt på udtalelsen af 11. oktober 2013 fra Arbejdsskadestyrelsen (nu Arbejdsmarkedets Erhvervssikring). Denne vurdering af hendes gener og deres betydning for hendes erhvervsevne efter ulykken er ikke ændret ved de efterfølgende udtalelser, og den understøttes af de lægelige oplysninger og oplysningerne fra hendes arbejdsgiver.

Som fastslået ved Højesterets dom af 16. august 2010 (UfR 2010.2835) skal der ved fastsættelse af erhvervsevnetabsprocenten efter arbejdsskadesikringslovens § 17, stk. 1 og 2, for en skadelidt, hvis erhvervsevne ikke var forringet forud for skaden, tages udgangspunkt i, at skadelidte kunne arbejde på fuld tid. Dette gælder, selv om den pågældende ikke udnyttede sin arbejdsevne til at arbejde på fuld tid.

Erstatningsansvarslovens § 5, stk. 1 og 2, som finder anvendelse i denne sag, svarer til arbejdsskadesikringslovens § 17, stk. 1 og 2, og der er ikke med hensyn til betydningen af deltidsansættelse forskel på fastsættelsen af erhvervsevnetabsprocenten efter de to love.

I modsætning til, hvad der gælder ved fastsættelse af skadelidtes årsløn efter erstatningsansvarslovens § 7 (eller arbejdsskadesikringslovens § 24), er det uden betydning for fastsættelse af erhvervsevnetabsprocenten, om skadelidte kun midlertidigt arbejdede på deltid.

As erhvervsevnetabsprocent skal på den anførte baggrund beregnes efter forholdet mellem de 24 timer i gennemsnit om ugen, som hun kunne arbejde efter ulykken, og de 28 timer i gennemsnit om ugen, som var fuld tid i hendes erhverv som sygeplejerske i fast nattevagt. Erhvervsevnetabet udgør således 15 %.

Der er enighed om, at beregningen af hendes erstatning for erhvervsevnetab skal ske på grundlag af hendes årsløn som deltidsansat, jf. erstatningsansvarslovens § 7, stk. 1. Højesteret tager herefter hendes påstand til følge.

Sagsomkostninger for byret og landsret fastsættes til dækning af advokatudgift med 70.000 kr. og af retsafgift med 23.000 kr., i alt 93.000 kr.

Sagsomkostninger for Højesteret fastsættes til dækning af advokatudgift med 50.000 kr. og til dækning af den retsafgift, som skulle være betalt, hvis der ikke var givet fri proces, jf. retsplejelovens § 332, med 17.240 kr., i alt 67.240 kr. Sagsomkostningsbeløbet skal indbetales til Højesteret, der efter dækning af eventuelle udgifter til fri proces afregner med retshjælpsforsikringen.

THI KENDES FOR RET:

Forsikrings-Aktieselskabet Alka skal til A betale 466.200 kr. med rente efter erstatningsansvarslovens § 16 fra den 12. november 2013.

I sagsomkostninger for byret og landsret skal Forsikrings-Aktieselskabet Alka betale 93.000 kr. til A.

I sagsomkostninger for Højesteret skal Forsikrings-Aktieselskabet Alka betale 67.240 kr., som indbetales til Højesteret.

De idømte beløb skal betales inden 14 dage efter denne højesteretsdoms afsigelse. Sagsomkostningsbeløbene forrentes efter rentelovens § 8 a.